

**การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร
ในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1**
**PARTICIPATIVE ADMINISTRATORS IN THE NETWORK GROUP PROMOTING
EFFICIENCY IN EDUCATION MANAGEMEN NO. 4 UNDER PATHUMTHANI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1**

วิภาวี ประสิทธิ์สม¹ ธนกฤต รชตะศิริกุล²

Received : July 19, 2026

Revised : August 2, 2026

Accepted : September 19, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีจุดประสงค์เพื่อศึกษา (1) การมีส่วนร่วมของผู้บริหารในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีเขต 1 (2) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้บริหารในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีเขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ข้าราชการครู ในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 จำนวน 165 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา จากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของผู้บริหารในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีเขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

2. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเห็นตรงกันทั้ง 3 ท่าน เสนอแนวทางการพัฒนา มีดังนี้ (1) ผู้บริหารควรแสดงให้เห็นว่าข้อเสนอแนะได้รับการพิจารณา และมีการนำไปปรับใช้จริง (2) ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นโดยไม่ตัดสิน และสะท้อนกลับอย่างสร้างสรรค์ (3) ผู้บริหารควรแสดงการยอมรับผลงานและความทุ่มเทของครูอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในที่ประชุมหรือผ่านช่องทางการสื่อสารภายใน (4) จัดกิจกรรมหรือประชุมสะท้อนผลการดำเนินงานในแต่ละภาคเรียน โดยให้ครูทุกคนได้แลกเปลี่ยนข้อมูลและข้อเสนอแนะ

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

² อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

Abstract

This research is a descriptive study with the following objectives: (1) to study the participatory Administrators of administrators in Network Group 4 for promoting educational efficiency under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1. (2) to study the guidelines for developing participatory of administrators within the same network group. The sample consisted of 165 civil service teachers and educational personnel in Network Group 4 under the jurisdiction of the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1. The tools used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis from structured interview.

The results of the research found that (1) School administrators should demonstrate that teachers' suggestions are genuinely considered and have been practically implemented to improve school operations. (2) Administrators should provide opportunities for teachers to express their opinions freely without premature judgment, and respond constructively to foster an atmosphere of trust. (3) Administrators should regularly acknowledge and appreciate teachers' efforts and achievements, both in meetings and through internal communication channels, to boost morale and motivation. (4) Activities or meetings should be organized each semester to reflect on the school's performance, allowing all teachers to share information, suggestions, and experiences collaboratively.

Keywords : Participation

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เป็นกฎหมายสูงสุดฉบับที่ 20 ตั้งแต่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข หมวด 16 การปฏิรูปประเทศ มาตรา 258 ด้านที่ 5 ด้านการศึกษา ข้อที่ 3 ว่าด้วยให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับ ความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู และในโลกสถานการณ์ปัจจุบันนี้ประเทศไทยมีการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการหลายประการโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาในหลายด้าน ทั้งด้านการปฏิรูประบบบริหาร ปฏิรูปครู และปฏิรูปการเรียนการสอน ซึ่งประกอบกับปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจของสังคมไทยทำให้วิถีชีวิตของประชาชนต้องเปลี่ยนไปจากเดิมมีปัญหาการทุจริต และปัญหาพฤติกรรมมิชอบในสถานศึกษาที่สูงมากยิ่งขึ้น ซึ่งการศึกษานี้มีผลสำคัญอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเยาวชนที่จะพัฒนาเป็นกำลังของประเทศ นับเป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ต้องร่วมกันปรับปรุงพัฒนาการศึกษาให้ได้มาตรฐาน มีคุณภาพที่ดีและเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) “หลักธรรมาภิบาล” เป็นหลักสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ สามารถยกระดับและสร้างความน่าเชื่อถือขององค์กรได้ในระดับสูง (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2542) สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการด้านการส่งเสริมสนับสนุนวิชาชีพครู บุคลากรทางการศึกษา และบุคลากร ว่าด้วยการพัฒนาขีดความสามารถของครู และบุคลากรให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต

ดังนั้นโรงเรียนของรัฐจึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาปรับใช้และบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อให้การบริหารจัดการภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียน ในฐานะที่เป็นนิติบุคคลหลักการดังกล่าวได้แก่ 1) หลักการตอบสนอง 2) หลักประสิทธิภาพ 3) หลักประสิทธิผล 4) หลักความเสมอภาค 5) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ 6) หลักการตรวจสอบได้/มีภาระรับผิดชอบ 7) หลักเปิดเผย/ 8) หลักการกระจายอำนาจ 9) หลักการมีส่วนร่วม 10) หลักนิติธรรม (หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี, 2546)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของสถานศึกษาในการเป็นแบบอย่างที่ดีที่ทำให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพ และไปสู่ความสำเร็จ จึงจะต้องมีคุณลักษณะของผู้นำที่สำคัญ ได้แก่ การให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จได้ผู้บริหารที่เป็นมืออาชีพจะต้องใช้หลักธรรมาภิบาลใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญในการนำเทคนิควิธีทฤษฎีและ หลักการต่าง ๆ มาบูรณาการและปรับใช้กับการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมกับ บริบทและสภาพเหตุการณ์ของสถานศึกษาดังนั้นโรงเรียนที่มีคุณภาพควรมีหลักการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล เป็นหัวใจหลักในการบริหารคนบริหารงานเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยการบริหารที่ดีไม่ใช่เพียงผู้บริหารคนใดคนหนึ่งแต่หมายถึงการบริหารที่ให้ทุกคนมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงาน ซึ่งหลักการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาของกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 ตามแนวทางในการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ด้าน

หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลมีแนวคิดหรือจุดมุ่งหมายที่เหมือนกันเข้ามาดำเนินการนั้นให้แล้วเสร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดแล้วรับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน โคเฮนและอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1977 อ้างถึงใน ธนวัฒน์ คากิลานนท์, 2550, หน้า 21 -22) ได้อธิบายและวิเคราะห์รูปแบบการมีส่วนร่วม โดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยหลักธรรมาภิบาลอาจตุรณาการเข้ากับการดำเนินงานของโรงเรียนตามขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ การดำเนินงานด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป (โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ Cohen and Uphoff 1977 : 7-9)

ปัญหาของการวิจัย ผู้วิจัยได้นำแนวคิด และทฤษฎีโคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1977 อ้างถึงใน ธนวัฒน์ คากิลานนท์, 2550, หน้า 21 -22) ได้อธิบายและวิเคราะห์รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล สอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษาเมื่อพิจารณาถึงปัญหาการบริหารสถานศึกษาภายในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบปัญหาดังนี้ 1) ปัญหาการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ เนื่องจากผู้บริหารขาดการส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระหว่างการทำงานโครงการต่างๆของโรงเรียน ดังทฤษฎีโคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ รูปแบบการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ปัญหาการมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ มีการแทรกแซงการตัดสินใจของครูผู้ดำเนินโครงการทั้งในด้านเงิน แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ รวมไปถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารและประสานงานโครงการต่างๆในโรงเรียน ดังทฤษฎีโคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ รูปแบบการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) ปัญหาการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ได้แก่ การร่วมรับประโยชน์และร่วมรับผลสืบเนื่องในทางลบจากโครงการของโรงเรียน ดังทฤษฎีโคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ รูปแบบการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4) ปัญหาการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ได้แก่ ผู้บริหารขาดการส่งเสริมให้ครูมีการประเมินผลร่วมกัน และมีการประเมินอย่างไม่เป็นทางการ เช่น การประชุมกลุ่มย่อยอย่างไม่เป็นทางการ หรือการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานน้อย ดังทฤษฎีโคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ รูปแบบการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

สรุปจากปัญหาของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 นั้นยังไม่บรรลุผลเท่าที่ควรผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้บริหารมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 ว่าอยู่ในระดับใด และมีแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้บริหารในกลุ่มเครือข่ายประสิทธิภาพอย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้บริหารในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้บริหารในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1

วิธีการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร คือ ข้าราชการครูในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 จาก 11 โรงเรียน ครูจำนวน 285 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 จาก 11 โรงเรียน ได้จากการเปิดตารางการประมาณขนาดประชากรและกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Robert V. Krejcie, and Daryle W. Morgan.1970) จำนวน 165 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ตัวแปรพื้นฐาน และตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

2. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ตามแนวคิดทฤษฎีโคเฮนและอัฟฮอฟฟ์

(Cohen & Uphoff) ประกอบด้วย 4 ด้าน

1) ด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

2) ด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงาน

3) ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งผลประโยชน์

4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่มีความเที่ยงตรงและความถูกต้องของเนื้อหา นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพไปทดลอง (Try-out) ใช้กับประชากรศูนย์อื่น ในจังหวัดตราด จำนวน 30 คน ได้ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97

เครื่องมือฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน ที่อยู่ปัจจุบัน และวันเดือนปีที่สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นสัมภาษณ์ตามโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาจากโรงเรียนภายในกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2) ผู้วิจัยนำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามพร้อมนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยทำหนังสือชี้แจงแนบไปกับแบบสอบถามให้กับผู้อำนวยการโรงเรียนภายในกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ถูกเลือกโดยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัย การเก็บข้อมูลจากข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 และแจ้งกำหนดวันรับคืนแบบสอบถาม

3) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล และติดตามรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

4) ได้แบบสอบถามกลับคืนมา และนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาได้ไปวิเคราะห์ ข้อมูลทางสถิติโดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

5) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นผู้บริหาร 3 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามด้านเพศ อายุ คุณวุฒิ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2) การวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนภายในกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลแล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (John W. Best.1970, p. 190) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 แสดงว่า มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 แสดงว่า มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 แสดงว่า มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 แสดงว่า มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 แสดงว่า มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3) แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนภายในกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 โดยนำผลข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

- 1) ความถี่ (Frequency)
- 2) ร้อยละ (Percentage)
- 3) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
- 4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
- 5) การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 รายด้าน โดยรวม

n = 165

ด้านที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.78	0.39	มาก	3
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	4.35	0.26	มาก	1
3	ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์	3.57	0.33	มาก	4
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.05	0.37	มาก	2
รวม		3.94	0.34	มาก	-

จากตารางที่ 1 การมีส่วนร่วมของผู้บริหารในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 3 ด้าน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.26) รองลงมา คือ ด้านที่ 4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.37) รองลงมา คือ ด้านที่ 1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.39) และต่ำสุด คือ ด้านที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.33)

สำหรับส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เมื่อพิจารณาแล้ว พบว่า ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าอยู่ระหว่าง 0.26 – 0.39 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นสอดคล้องไปในทางเดียวกัน

ตารางที่ 2 สรุปประเด็นสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้บริหารในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ข้อ	สัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้บริหารในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4	ค่าคะแนน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1		
1	ผู้บริหารควรแสดงให้เห็นว่าข้อเสนอแนะได้รับการพิจารณา และมีการนำไปปรับใช้จริง	3
2	ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นโดยไม่ตัดสิน และสะท้อนกลับอย่างสร้างสรรค์	3
3	ผู้บริหารควรแสดงการยอมรับผลงานและความทุ่มเทของครูอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในที่ประชุมหรือผ่านช่องทางการสื่อสารภายใน	3
4	จัดกิจกรรมหรือประชุมสะท้อนผลการดำเนินงานในแต่ละภาคเรียน โดยให้ครูทุกคนได้แลกเปลี่ยนข้อมูลและข้อเสนอแนะ	3

จากตารางที่ 2 คะแนนสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรงกันทั้ง 3 ท่าน ดังนี้ (1) ผู้บริหารควรแสดงให้เห็นว่าข้อเสนอแนะได้รับการพิจารณา และมีการนำไปปรับใช้จริง (2) ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นโดยไม่ตัดสิน และสะท้อนกลับอย่างสร้างสรรค์ (3) ผู้บริหารควรแสดงการยอมรับผลงานและความทุ่มเทของครูอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในที่ประชุมหรือผ่านช่องทางการสื่อสารภายใน (4) จัดกิจกรรมหรือประชุมสะท้อนผลการดำเนินงานในแต่ละภาคเรียน โดยให้ครูทุกคนได้แลกเปลี่ยนข้อมูลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของผู้บริหารในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า

1. การมีส่วนร่วมของผู้บริหารในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์

2. แนวทางการพัฒนา ที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นตรงกัน จำนวน 3 คนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีแนวทางดังต่อไปนี้ (1) ผู้บริหารควรแสดงให้เห็นว่าข้อเสนอแนะได้รับการพิจารณา และมีการนำไปปรับใช้จริง (2) ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นโดยไม่ตัดสิน และสะท้อนกลับอย่างสร้างสรรค์ (3) ผู้บริหารควรแสดงการยอมรับผลงานและความทุ่มเทของครูอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในที่ประชุมหรือผ่านช่องทางการสื่อสารภายใน (4) จัดกิจกรรมหรือประชุมสะท้อนผลการดำเนินงานในแต่ละภาคเรียน โดยให้ครูทุกคนได้แลกเปลี่ยนข้อมูลและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล การมีส่วนร่วมของผู้บริหารในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของผู้บริหารในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านการดำเนินงาน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการประเมินผล และการตัดสินใจ ขณะที่ด้านการได้รับผลประโยชน์มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นและมีบทบาทสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ ของกลุ่มเครือข่าย โดยให้ความสำคัญกับภารกิจและเป้าหมายรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ระบุว่า การมีส่วนร่วมของผู้บริหารในกลุ่มเครือข่ายอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลและการตัดสินใจในระดับค่อนข้างสูงยังแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารได้รับโอกาสในการมีบทบาทในกระบวนการบริหารอย่างรอบด้าน ทั้งการวางแผน ดำเนินงาน และติดตามผล ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในระดับเครือข่าย อย่างไรก็ตามด้านที่มีระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ การได้รับผลประโยชน์ อาจเป็นผลจากการที่ผู้บริหารเน้นการพัฒนางานและความก้าวหน้าร่วมกันเป็นหลัก หรืออาจแสดงถึงระบบแรงจูงใจที่ยังไม่มีการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม จึงควรมีการพิจารณาปรับปรุงเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างภาระงานและผลตอบแทน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีระพล, ศรียะคง. (2563). พบว่าการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราชเขต 4 อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับนิจวรรณ, บุญเกิด. (2561). พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 4 อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับเพ็ญจันทร์, เอี้ยวสาธุรักษ์, ภารดี, อนันต์นาวิ, & สมโภชน์, อเนกสุข. (2560). พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา ผลสำเร็จจากพฤติกรรมผู้บริหารและบทบาทของชุมชน อยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้บริหารมีลักษณะเป็นพหุแนวทาง ซึ่งได้รับการเสนอโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน มีพหุแนวทาง ได้แก่ (1) ผู้บริหารควรแสดงให้เห็นว่าข้อเสนอแนะของครูได้รับการพิจารณาและนำไปปรับใช้จริง (2) ควรเปิดรับความคิดเห็นโดยไม่ตัดสินทันที พร้อมให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ (3) ควรแสดงความชื่นชมต่อผลงานและความทุ่มเทของครูอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในที่ประชุมและผ่านช่องทางการสื่อสารภายใน และ (4) ควรมีการจัดกิจกรรมหรือการประชุมเป็นระยะ เพื่อให้ครูทุกคนมีโอกาสนแลกเปลี่ยนข้อมูลและข้อเสนอแนะร่วมกัน แนวทางเหล่านี้มีความครอบคลุมทั้งในด้านพฤติกรรมผู้นำ การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพภายในเครือข่าย ซึ่งหากได้รับการนำไปปรับใช้จริง จะสามารถส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างมีพลัง สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของงาน และเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มเครือข่ายให้มีความยั่งยืนยิ่งขึ้น ทั้งยังสอดคล้องกับหลักการของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ที่เน้นการกระจายอำนาจ การเปิดโอกาสในการตัดสินใจ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกระดับในองค์กร นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของการบริหารแบบมีธรรมาภิบาล ที่ให้ความสำคัญกับความโปร่งใส การมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบร่วมกันของทุกฝ่าย ในระบบการศึกษา การสนับสนุนให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นอย่างต่อเนื่องจะช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจและความสัมพันธ์ที่ดีภายในองค์กร การสร้างระบบติดตามผลการดำเนินงาน และนำ

ข้อมูลไปใช้พัฒนาแผนในระยะต่อไป จะช่วยให้กลุ่มเครือข่ายมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบและยั่งยืน การมีส่วนร่วมจึงไม่ใช่เพียงกิจกรรมเฉพาะหน้า แต่เป็นกลไกสำคัญของการบริหารที่มีประสิทธิภาพในระดับเครือข่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ หฤษฎ์ หงส์ทอง(2566) พบว่า แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 มีพหุแนวทาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรัชญา สงมา(25687) พบว่า แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการปฏิบัติงานในโรงเรียนของสหวิทยาเขต เขื่อนกระเสียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 มีพหุแนวทาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระยุทธ โพธิ์สุวรรณ (2567) พบว่า แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการปฏิบัติงานในโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของผู้บริหารในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 ผู้วิจัยสามารถนำมาสังเคราะห์เป็นโครงการที่ใช้ในแผนพัฒนาโรงเรียนในปีการศึกษาถัดไปได้ดังนี้

1) ควรจัดโครงการครูผู้นำการเปลี่ยนแปลง โรงเรียนแห่งความร่วมมือ โครงการที่ส่งเสริมให้ผู้บริหารและคณะครูมีส่วนร่วมในการ “รับผลที่เกิดขึ้น” ทั้งในด้านบวกการได้รับการสนับสนุนด้านสวัสดิการ การยกย่องชมเชย ฯลฯ ควรเน้นการมีส่วนร่วมแบบ “รับรู้ร่วม รับผิดชอบร่วม และรับผลร่วม”

2) ควรจัดโครงการระบบการยกย่องครูและบุคลากรดีเด่น “ครูคนเก่งแห่งปี เป็นโครงการที่พิจารณาจากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน โดยมีการมอบเกียรติบัตร ของรางวัล และเสนอชื่อเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์โรงเรียนหรือระดับเขตพื้นที่การศึกษา

3) ควรจัดโครงการเสียงของครู ผ่านระบบรับฟังความคิดเห็น โดยการทำแบบสอบถาม หรือกล่องรับฟังข้อเสนอแนะ และนำข้อมูลมาใช้ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาโรงเรียนร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังกลุ่มเครือข่ายอื่น หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่าง ๆ เพื่อเปรียบเทียบแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในบริบทที่หลากหลาย

2) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในแต่ละด้าน เช่น ด้านบุคลิกภาพผู้นำ วัฒนธรรมองค์กร หรือทัศนคติของบุคลากร เพื่อใช้ในการพัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างตรงจุด

รายการอ้างอิง

- จิรัชญา สงมา.(25687).การมีส่วนร่วมของครูในการปฏิบัติงานในโรงเรียนของสหวิทยาเขตเขื่อนกระเสียว สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 .การค้นคว้าอิสระ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์.
ไชยา, หานุกาพ. (2564). การศึกษาและการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล. วารสารการศึกษาไทย, 30(2), 45–56.
ดวงเดือน, วินิจฉัย. (2561). การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล.
วารสารการศึกษาและการบริหาร, 15(2), 55-70.
- ธีระพล, ศรียะคง. (2563). การบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช).
- อัครงค์, จันทฤทธิ์. (2564). ภาวะผู้นำในโรงเรียนสมัยใหม่: การบริหารในยุคดิจิทัล. วารสารศึกษาศาสตร์,
27(4), 102-115.
- นิจวรรณ, บุญเกิด. (2561). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา,
มหาวิทยาลัยบูรพา).
- พิมพ์พิชชา, พูลสวัสดิ์. (2563). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหาร.
วารสารการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 22(3), 120-135.
- สุรพล, ศรีศิลป์, สายฝน, แสนใจพรหม, & สมเกต, อุทธโยธา. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียน
การสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก. วิจัยการศึกษา, 16(2), 65–80.
สืบค้นจาก <https://www.example.com/researcharticle>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). รายงานการวิจัยระบบการบริหารจัดการศึกษาของประเทศไทย
ในปัจจุบัน. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- เพ็ญจันทร์, เอี้ยวสาธุรักษ์, ภารดี, อนันต์นาวิ, & สมโภชน์, อเนกสุข. (2560). การบริหารแบบมีส่วนร่วม
ในโรงเรียนประถมศึกษา: ผลสำเร็จจากพฤติกรรมผู้บริหารและบทบาทของชุมชน.
วารสารการศึกษาประเทศไทย, 10(1), 23-45.
- วัชรกร, ขวตกลางลา. (2564). การพัฒนาความรู้ด้านการบริหารองค์กรในยุคดิจิทัล.
วิจัยด้านการศึกษา, 14(3), 12-28.
- วิระยุทธ โพธิ์สุวรรณ. (2567). การมีส่วนร่วมของครูในการปฏิบัติงานในโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี .การค้นคว้าอิสระ. มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์.
- หฤษฎ์ หงส์ทอง.(2566). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 . การค้นคว้าอิสระ. มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์.
- Al-Qa'oud, Majdulien M. (2013). The Role of Governance in the Institutional Reform and
Development of the Jordanian Public Sector. European Journal of Business and
Management, 5(6), 87–102.

- Cohen, J. M., & Uphoff, N. J. (1980). Participation's place in rural development: Seeking clarity through specificity. *World Development*, 8(3), 213–235.
- Jindal, Neena. (2014). Governance and Its Impact on Public Administration. *International Journal of Research (IJR)*, 1(7), 113–118.
- Nimota, Abdullahi. (2015). Participatory Governance and the Role of Leadership in Local Government Administration in Nigeria. *International Journal of Public Administration and Management Research (IJPAMR)*, 3(5), 42–52.